

๓

โครงการสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์

“ชุดรอยแยก”

The Project Art Printmaking “BROKEN”

อานนท์ สังวรดี¹

Arnon Sungvondee

บทคัดย่อ

กระบวนการเรียนรู้เกิดจากการรับรู้ทางรูปธรรมนั้นหมายถึงการสัมผัสได้ เช่น รูป สกีน เสียง สู่กระบวนการเรียนรู้ทางความคิด มโนคติ มโนภาพ สู่สาระที่เป็นนามธรรมได้แก่ เรื่องราว เนื้อหาสาระ เมื่อสู่สภาพการรับรู้ทางนามธรรมนั้น มโนทัศน์ หรือภาพที่ปรากฏก็就会被ถ่ายทอดออกมาตามจินตนาการและการแสดงออกผ่านสังขาร นั่นหมายความว่าสองสิ่งนี้อยู่ในสภาพที่ต้องอาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกัน ถึงแม้ว่าในภาวะที่สภาพอย่างใดอย่างหนึ่งมีกำลังมากพอบดบังอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น ภาวะของนามธรรมมีมากกว่าการรับรู้ทางรูปธรรม หรือรูปธรรมมีมากกว่านามธรรม ก็ได้หมายความว่าบดบังได้หมดซึกทีเดียว ยังคงมีสภาพเหลื่อมล้ำกันให้เราเห็นไม่มากนักน้อยไม่ว่าจะสภาวะใดก็ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นสาระที่สังเกตได้ไม่ยากในธรรมชาติ

คำสำคัญ: มโนคติ, มโนภาพ, รูปธรรม, นามธรรม

¹ อาจารย์ประจำสายวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

Learning process occurs through our perception of five senses ; sight, hearing, smell, taste, and touch, to the cognitive process in forms of ideas, thinking, vision and knowledge. Perceiving that internal ideas and knowledge can be transformed according to imagination and individual understanding through the expression in and of body. The internal and external perception are dependant. Despite that two, there are always a trace of one another. There is knowledge where nature provides

Keywords: Imagination, Conception, Abstract, Concrete

บทนำ

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะรวมไปถึงผลงานศิลปะปัจจุบันมีความหลากหลายและมีความสำคัญในระดับกว้างเพราะสามารถบ่งบอกถึงความคิด วิธีการ ตลอดจนเนื้อหาสาระของผลงาน เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกถึงการค้นหาองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการสร้างสรรค์ บังคับและสภาพแวดล้อมหลายๆด้านถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงออกของศิลปิน เพื่อมุ่งไปสู่จินตนาการ เกิดคุณค่าอย่างมุ่งมั่นและแน่วแน่ จนบางครั้งมีสามารถประเมินค่าของมันได้ นักปรัชญาหลายๆท่านในอดีตต่างให้นิยามของคำว่า “ศิลปะ” ไปต่างนานา พอจะสรุปได้ว่า...“ศิลปะเป็นสิ่งที่กลั่นกรองมาจากอารมณ์และความรู้สึกอันลึกซึ้ง เป็นผลสืบเนื่องมาจากความปรารถนาของมนุษย์ที่มีมาตั้งแต่กำเนิด เพื่อต้องการปรับปรุงชีวิตและสิ่งแวดล้อมให้มีความงดงาม ด้วยการสร้างสรรค์หรือปรุงแต่งสิ่งต่างๆที่มีอาจหาได้ในโลกธรรมชาติ” (สงวน รอดบุญ,2533) ทุกนิยามที่เกิดขึ้นไม่มีนิยามไหนเลยที่บอกว่าศิลปะทำร้ายมนุษย์ เพราะเหตุนี้ศิลปะจึงมีแต่เรื่องที่ดี ๆ ถึงแม้บางครั้งผลงานชิ้นนั้นอาจจะยากที่จะเข้าใจถึงการแสดงออกของผู้สร้างสรรค์ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทำให้เกิดโทษประการใด มีเพียงความรู้สึกของผู้เสพเท่านั้นที่รับรู้โดยจินตนาการที่

แตกย่อยไปตามแต่ละบุคคล บางครั้งศิลปะก็สามารถพาเราเข้าไปสู่ห้วงแห่งความฝันในโลกแห่งจินตนาการ ตามหาผู้ที่จากไปแล้ว หรือแม้แต่พาเราไปสู่สิ่งที่ไม่มีตัวตน แต่มีคุณค่าและความหมายที่ทรงคุณค่าอยู่ในตัวมันเอง

ความมุ่งหมายในการศึกษา

การสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ ชุด “Broken” เป็นส่วนหนึ่งในโครงการสร้างสรรค์ที่มีเป้าหมายเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ทางด้านศิลปะภาพพิมพ์เป็นชุดโครงการในการศึกษาเพื่อตอบเป้าหมายการศึกษาผลงานภาพพิมพ์ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งที่ผ่านมามีความรู้ทางด้านภาพพิมพ์ของคณะศิลปกรรมศาสตร์นั้นมิได้มีเก็บไว้เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ทำการเรียนรู้คุณลักษณะของผลงานภาพพิมพ์มีความเฉพาะที่แตกต่างออกไปจากงาน จิตรกรรมและประติมากรรม มีความเกี่ยวข้องกับขบวนการพิมพ์ การผลิตและเทคนิคที่มีความเฉพาะด้าน การสร้างสรรค์ครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์เองเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อวงการศิลปะและสถาบันการศึกษา อีกทั้งสาธารณชนผู้ที่สนใจและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อเกิดคุณค่าต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแสดงออกถึงแนวคิดและรูปแบบทางศิลปกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตน
2. เพื่อศึกษาลักษณะของเส้น พื้นผิว ร่องรอยในธรรมชาติมาสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์
3. เพื่อสร้างรูปแบบทางศิลปกรรม กระตุ้น ชับเคลื่อน และส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปะในสังคม

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

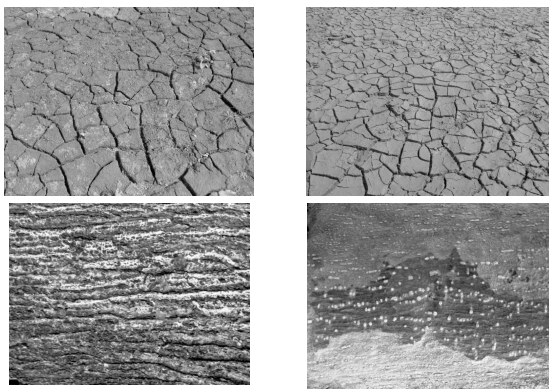
1. ศึกษาเฉพาะเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์ล่องลึก (Intaglio) และภาพพิมพ์วัสดุปะติด (Collograph)
2. ศึกษาเฉพาะรูปแบบผลงานมีลักษณะนามธรรม (Abstract) และกึ่งนามธรรม (Semi -Abstract)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดผลงานสร้างสรรค์ในวงการศิลปกรรม
2. ได้เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ร่วมสมัย
3. เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

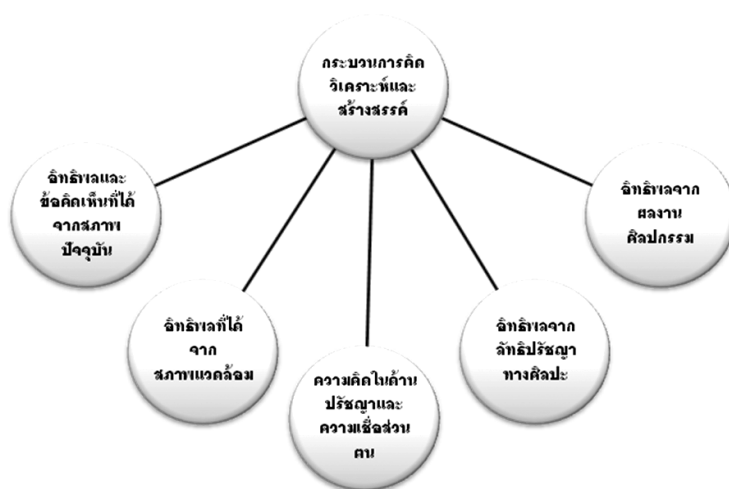
สาระเรื่องราวที่ค้นคว้า

ผู้สร้างสรรค์ศึกษาพื้นผิว ร่องรอย ในธรรมชาติ เนื้อหาสาระทางรูปธรรมสู่เนื้อหาทางนามธรรม อันเป็นผลจากการเกิดของเวลา สถานที่ และจินตนาการจากสภาวะไร้การควบคุม ประสานก่อเกิดตามกระบวนการทางทัศนธาตุ ไม่ว่าจะเป็นเส้น จุด สี น้ำหนัก รูปทรง พื้นผิว โดยใช้รอยแตกแยกที่ได้มาจากร่องรอยของดินแตก, เปลือกไม้, รูปทรงการก่อตัวของ “จอมปลวก” ประสานกลมกลืนโดยมีการควบคุมทางเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์เป็นตัวกำหนดเงื่อนไขในการสร้างสรรค์ เพื่อเกิดคุณลักษณะเฉพาะของเทคนิค และยังได้ศึกษาถึงคุณลักษณะเทคนิคทางด้านจิตรกรรมเพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์อันจะเป็นผลดีต่อการศึกษาทางศิลปะทางด้านทัศนศิลป์

ภาพประกอบที่ 1 พื้นผิวที่นำมาใช้ในผลงาน

วิธีดำเนินการสร้างสรรค์

ภาพประกอบที่ 2 แผนผังแสดงการทำงานกระบวนการคิดและสร้างสรรค์

ภาพประกอบที่ 3 ภาพแสดงวิธีการดำเนินงาน

รูปแบบของผลงาน

โครงการสร้างสรรค์ชุดนี้ผู้สร้างสรรค์มุ่งเน้นผลงานให้มีลักษณะของการแสดงออกที่มีรูปแบบกึ่งนามธรรม (Semi-Abstract) และ รูปแบบนามธรรม (Abstract)

รูปแบบกึ่งนามธรรมและรูปแบบนามธรรม ที่เป็นแบบกึ่งนามธรรมนั้น ผู้สร้างสรรค์เองใช้รูปแบบที่มีอยู่จริงในธรรมชาติมาเป็นแรงบันดาลใจ แล้วจึงถ่ายทอดรูปแบบนั้นออกมา แต่มิได้เลียนแบบให้เหมือนจริงทุกประการโดยมีการลดตัดทอนเพิ่มและเติมแต่งตามจินตนาการ นำเอาอารมณ์ความรู้สึกภายในตนเอง ที่มีต่อธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเข้ามาร่วมด้วยในขณะนั้น เป็นการแสดงออกจากใจมากกว่าที่จะสร้างเพื่อจะเลียนแบบตามตาเห็นเพียงอย่างเดียว ลักษณะเช่นี้รูปแบบที่สร้างสรรค์ก็จะเริ่มเปลี่ยนแปลงคลี่คลายออกไปมากขึ้น จนบางส่วนของความจริงถูกสลายไปในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบที่เรียกว่า กึ่งนามธรรม

ในส่วนรูปแบบนามธรรมได้นำเอาธาตุต่างๆทางศิลปะมาใช้ร่วมกันเพื่อให้สอดคล้องกับการแสดงออก เช่น การใช้จุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว และบริเวณที่ว่างมาจัดวางและประกอบกันขึ้นใหม่ตามความคิดและจินตนาการ ซึ่งผลงานที่แสดงออกลักษณะเช่นนี้จะกระตุ้นเร้า ให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกและจินตนาการที่กว้างไกลตามประสบการณ์ของแต่ละคนอย่างน้อยก็ให้ผลทางความรู้สึกด้านมิติ ลวงตา ไกล่ ไกล หยาบ ละเอียดย เศร้า เหงา หนักแน่น ทึบตัน เบิกบานหรืออดุดหู่ ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้ชมเป็นสำคัญ

เทคนิค ขั้นตอน และกระบวนการ

ผลงานจากโครงการสร้างสรรค์ชุดนี้ได้ใช้เทคนิคทางศิลปะภาพพิมพ์จากเทคนิคด้วยกันสองเทคนิคคือเทคนิค ภาพพิมพ์วัสดุปะติด(Collograph) และภาพพิมพ์ล่องลึก (Intaglio) โดยมีวิธีการทางด้านวาดเส้นและจิตรกรรมมาผสมผสานในการสร้างรูปทรงและพื้นผิว

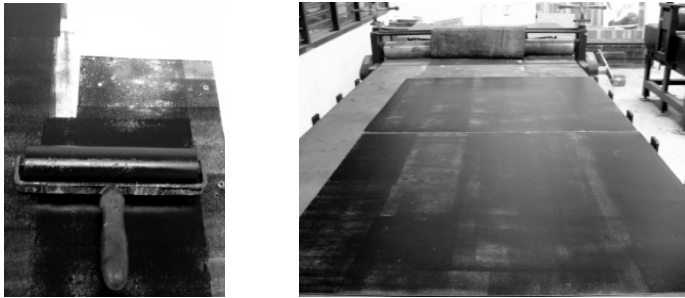
การทำแม่พิมพ์

เตรียมกระดาษทำแม่พิมพ์ให้ได้ขนาดตามต้องการในชิ้นงานที่มีขนาดใหญ่ ทำเครื่องหมายกำกับเพราะเวลาเข้าแท่นพิมพ์ต้องแยกออกจากกันและง่ายต่อการเข้าแท่นพิมพ์ รวมไปถึงความเท่ากันของน้ำหนักในเนื้อผลงาน

ภาพประกอบที่ 4 ภาพแสดงการต่อกระดาษเพื่อสร้างแม่พิมพ์

เตรียมกระดาษเพื่อใช้ในการเป็นแม่พิมพ์โดยให้เกิดพื้นผิวที่เรียบมันใช้สีหรือน้ำมันทาหรือกลิ้งลงไปบนกระดาษเพื่อให้เกิดผิวที่มันวาวหรือจะใช้สีพ่นที่มีคุณสมบัติเป็นสีน้ำมันเคลือบลงไปบนด้านหน้าแม่พิมพ์

ภาพประกอบที่ 5 ภาพการใช้ลูกกลิ้งเคลือสีลงบนแม่พิมพ์

หากเวลาเทกซ์ลงบนแม่พิมพ์ที่เตรียมไว้บริเวณที่ต้องการรูปร่างและร่องรอยของพื้นผิว รอยเนื้อกาเวลาเทกซ์แห้ง จะเห็นพื้นผิวบริเวณที่หากาวหรือไม่หากาวจะมีความแตกต่าง บริเวณที่หากาวจะมีพื้นผิวใสชุ่มเคลือบไปตามรูปร่างที่ได้กำหนดขึ้น

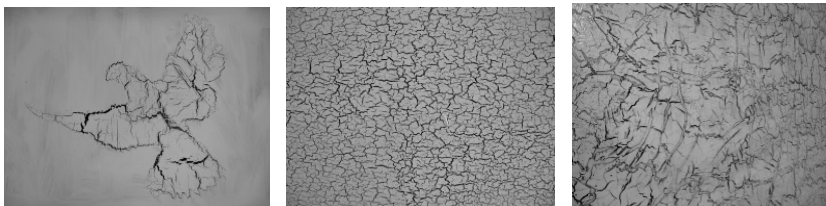
ภาพประกอบที่ 6 ภาพการใช้กาเวลาเทกซ์ทาลงบนแม่พิมพ์

ผสมกาเวลาเทกซ์,สีน้ำพลาสติก,น้ำ เข้าด้วยกันทาสีน้ำพลาสติกลงบนแม่พิมพ์ที่เตรียมไว้จากการหากาวเวลาเทกซ์ ความมากหรือน้อยของสีพลาสติกจะมีผลต่อร่องรอยของการแตกร้าวที่ทำปฏิกิริยากับพื้นที่ได้หากาวไว้บนแม่พิมพ์

ภาพประกอบที่ 7 ภาพแสดงการผสมสีพลาสติกและกาวลาเท็กซ์

เมื่อสีพลาสติกแห้งจะเห็นร่องรอยพื้นผิวของรอยแตกตามบริเวณที่ผู้สร้างสรรค์เองได้กำหนดไว้ อันเกิดจากการหดตัวของน้ำที่มีอยู่ในกาวลาเท็กซ์ และสีน้ำพลาสติก ส่วนจะมีรอยแตกมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณกาวและเนื้อสีพลาสติก

ภาพประกอบที่ 8 ภาพแสดงพื้นผิวเมื่อสีพลาสติกและกาวลาเท็กซ์แห้ง

นำแม่พิมพ์ที่แห้งสนิทแล้วเข้าแทนพิมพ์เพื่อบัดให้ระนาบของพื้นผิวได้รับการกดทับ และเสมอกัน ด้วยแรงอัดของแทนพิมพ์ หลังจากเข้าแทนเรียบร้อยแล้วให้ใช้แลคเกอร์หรือยูรีเทนเคลือบผิวด้านหน้าไว้ โดยทาด้วยก้นสองครั้งเพื่อให้พื้นผิวเกิดความมันวาวและไม่ดูดซับหมึกพิมพ์ในระหว่างการเช็ดหมึกพิมพ์ใช้ผ้าสาลูทำการเช็ดหมึกและถอนหมึกออกจากแม่พิมพ์ โดยมีวนวนเป็นวงกลม

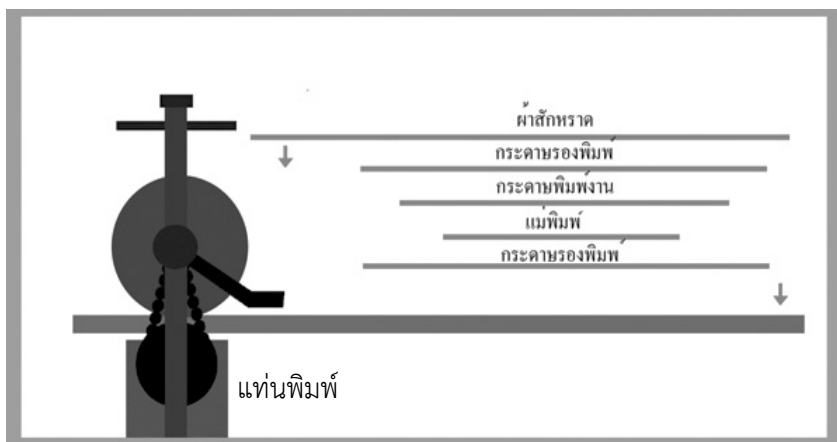
ภาพประกอบที่ 9 ภาพแสดงการเช็ดหมึกพิมพ์

ใช้กระดาษลอกลายหรือกระดาษสมุดหน้าเหลืองที่ไม่ใช้แล้วซับหมึกพิมพ์อีกครั้งบริเวณพื้นผิวหน้าแม่พิมพ์เพื่อความเสมอของน้ำหมึกพิมพ์และในส่วนหมึกพิมพ์ที่ไม่ต้องการออกไป

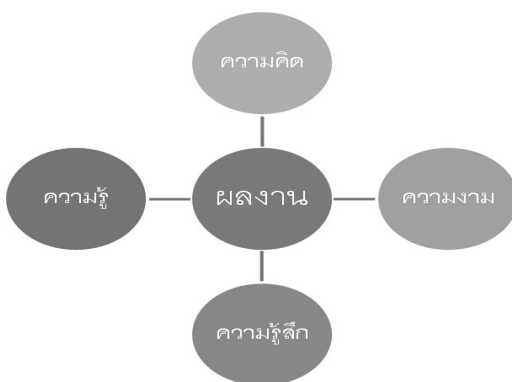
ภาพประกอบที่ 10 ภาพแสดงการเช็ดหมึกพิมพ์

ขั้นตอนการพิมพ์ผลงาน

ภาพประกอบที่ 11 ภาพแสดงการทำงานของแท่นพิมพ์

องค์ประกอบของผลงาน

ภาพประกอบที่ 12 แผนผังแสดงองค์ประกอบคุณค่าผลงาน

ผลงานศิลปะที่ดีต้องมีเนื้อหาและรูปทรงรวมไปถึงทัศนธาตุต่างๆไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเอกภาพ(Unity) การเข้าถึงความงามได้ ต้องเข้าใจในส่วนประกอบที่ร่วมกันอย่างเหมาะสม การพิจารณาก็ต้องพิจารณาส่วนรวมที่ทำให้เกิด “สภาพหรือสภาวะ” ทั้งหมด จนเห็นผลของสภาพความงามมากน้อยเพียงไร แล้วจึงติดตามพิจารณาเป็นในส่วนอื่นๆ ที่ได้ร่วมกันเป็นส่วนๆ ไป ก็จะค้นพบปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความงามได้ ส่วนไหนที่เด่นดีมีคุณค่าหรือกระทบต่อจิตใจผู้ชมเองก็จะบังเกิดขึ้นตามกระบวนการรับรู้และการสังเกตพิจารณา

ในการทำงานครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์เองได้ใช้ทัศนธาตุหรือหลักที่ทำให้เกิดความงามขั้นพื้นฐานไปจนถึงขั้นสูงมาใช้ในการสร้างสรรค์โดยสามารถแยกแยะออกเป็น ส่วนๆ ให้เห็นถึงคุณสมบัติและคุณลักษณะในการใช้หลักทางศิลปะมาเป็นส่วนประกอบในการสร้างสรรค์ดังนี้

เส้น เส้นที่ใช้มีลักษณะของเส้นที่เป็นรอยแตกของพื้นดิน เปลือกไม้ หนักราบ ปากะเบน เส้นเลือด ปะการัง ลักษณะร่องรอยในธรรมชาติ ดูอิสระไร้ซึ่งการควบคุม ประสานก่อเกิดรูปทรง

สี สีที่ใช้ในผลงานเป็นสีที่เกิดขึ้นกับสภาพความรู้สึกนึกคิดจากสภาพแวดล้อมและสภาวะในระหว่างการสร้างสรรค์ ยกตัวอย่างเช่น ความรู้สึกต่อปัญหาบ้านเมืองการแบ่งพรรคแบ่งเหล่า สีของดินจอมปลวก ดินแดงในอีสาน เป็นต้น โดยมีการใช้ในลักษณะที่กำหนดขอบเขตของสีและครอบคลุมทั้งภาพเพื่อให้อยู่ในมิติเดียวกัน

น้ำหนัก น้ำหนักในงานเกิดจากการประสานและทับซ้อนกันของเส้นรอยแตกจนเกิดระยะและระนาบชั้นของมิตินำไปสู่การเกิดปริมาตร น้ำหนักของผลงานจะถูกสร้างเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจากจำนวนแม่พิมพ์ที่ใช้พิมพ์เช่นน้ำหนักที่ 1 เกิดจากการพิมพ์ครั้งที่ 1 น้ำหนักที่ 2 เกิดจากการพิมพ์ของแม่พิมพ์ที่ 2 และน้ำหนักที่ 3 เกิดจากการพิมพ์งานของแม่พิมพ์ที่ 3

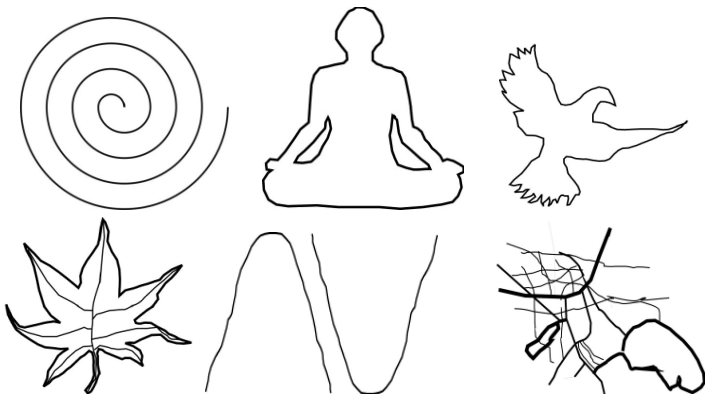
พื้นผิว พื้นผิวในผลงานจะมีลักษณะเป็นรอยแตกกระจายระจกกระจายไปทั่วทั้งภาพ คล้ายพื้นผิวของดินแตก เปลือกไม้ ผิวหนังของสัตว์บางประเภท เช่น

ปลากะเบน จะเข้ อันเป็นร่องรอยที่บอกถึงกาลเวลา การแยกจากกัน การประสานกัน การเสื่อมสลาย อันเป็นสาระและสัจธรรมที่มีอยู่จริงซึ่งค้นพบได้ในธรรมชาติ

รูปทรง รูปทรงในผลงานเกิดจากการประสานเหลื่อมล้ำกันของเส้นโดยแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. รูปทรงที่อิสระอันเกิดจากสภาวะไร้การควบคุมของกระบวนการในเทคนิคที่เกิดจากการยืดหดของสีและสภาพอากาศที่มีในสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในแนวคิดการทำงานทางด้านนามธรรม

2. รูปทรงของธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เช่น อวกาศ สายน้ำ คน นก ใบไม้ จอมปลวก แพนที่ทางอากาศ มาเป็นแรงบันดาลใจ

ภาพประกอบที่ 13 ภาพแสดงรูปทรงที่ใช้ในผลงาน

พื้นที่ว่าง จากการสร้างสรรค์พื้นที่ว่างที่เกิดขึ้นในผลงานมีด้วยกัน 2 ลักษณะคือ พื้นที่ว่างที่เกิดขึ้นภายในรูปทรง โดยมีรูปทรงเป็นตัวกำหนดขอบเขตของพื้นที่ว่างในการรับรู้ และพื้นที่ว่างที่เกิดขึ้นภายนอกรูปทรงทำงานควบคุมรูปทรงสร้างมิติ อากาศ และพื้นผิวของภาพ

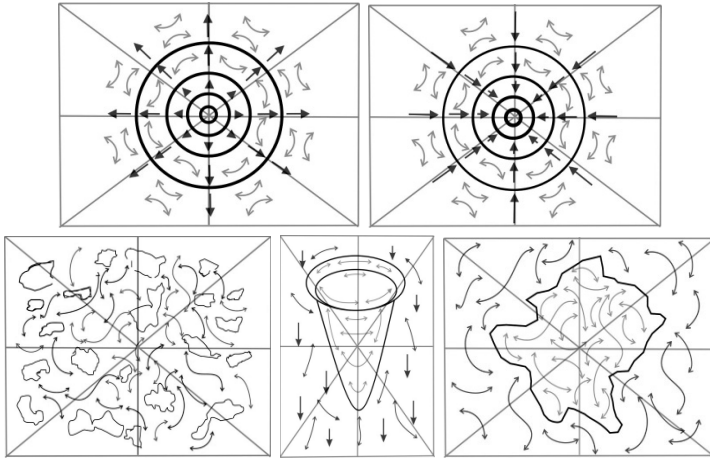
พื้นที่ว่างของรูปทรง

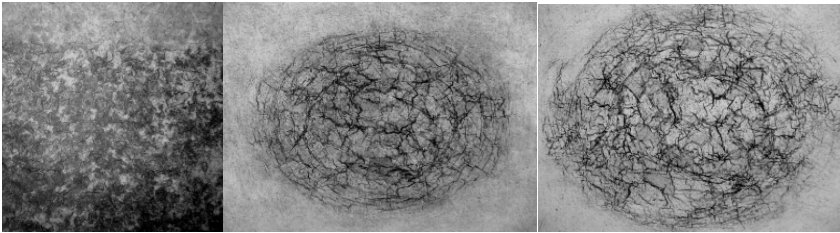
พื้นที่ว่างภายในรูปทรง

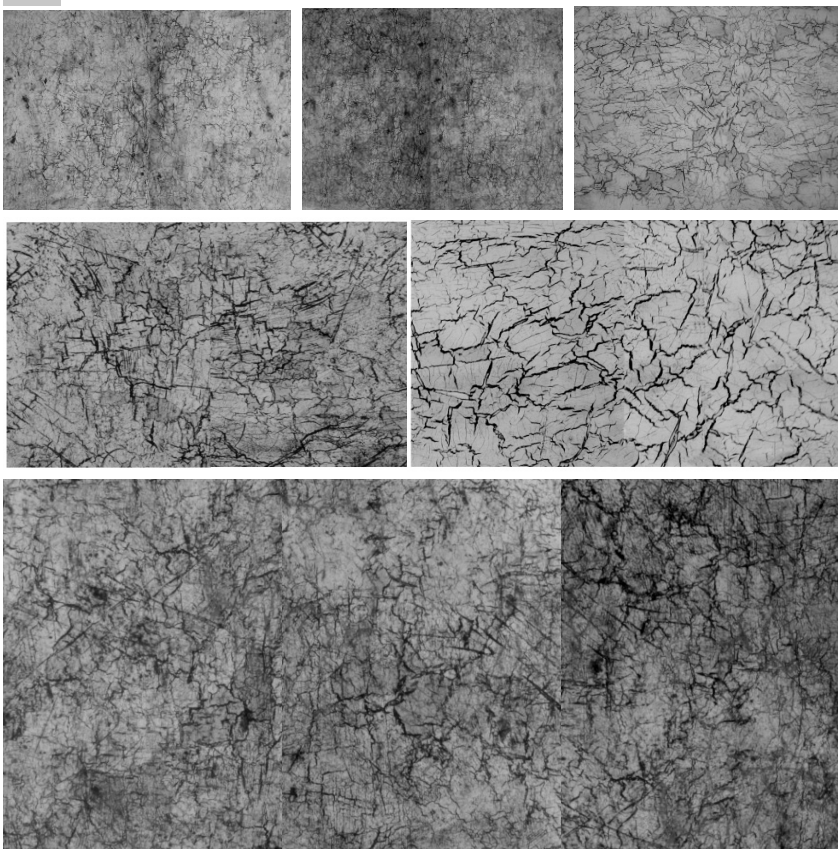
การทำงานของพื้นที่ว่าง

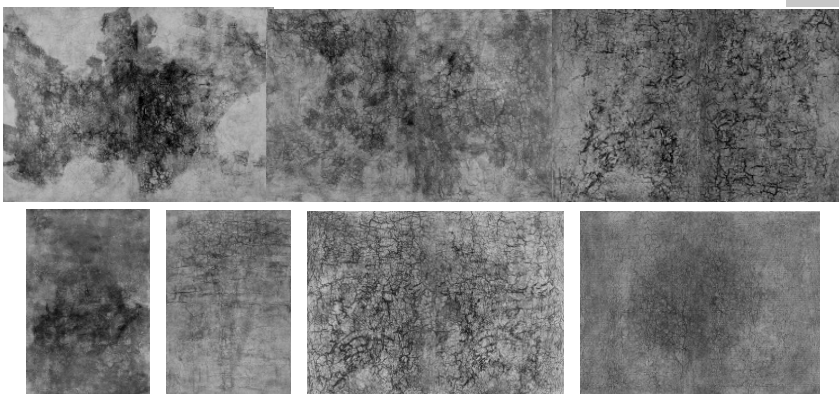
ภาพประกอบที่ 14 ภาพแสดงการทำงานของพื้นที่ว่างและรูปทรง

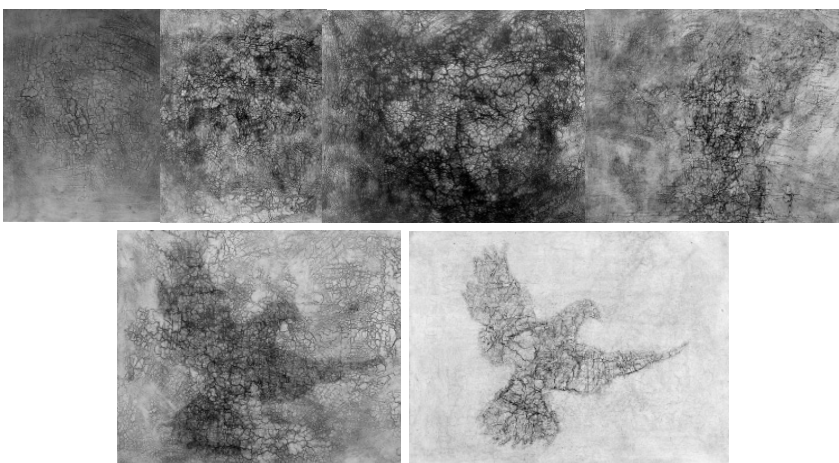
ภาพประกอบที่ 15 ภาพผลงานบางส่วนระยะที่ 1

ภาพประกอบที่ 16 ภาพบางส่วนผลงานระยะที่ 2

ภาพประกอบที่ 17 ภาพบางส่วนผลงานระยะที่ 3

ภาพประกอบที่ 18 ภาพบางส่วนผลงานระยะที่ 4

บทสรุปการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เหมือนนักกีฬาที่ต้องฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ โจทย์และคำถามต้องเกิดขึ้นตลอดเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หมั่นปฏิบัติ ฝึกฝนและสังเกต อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้ทำงานและศึกษาศิลปะ ความคิด ความรัก ความหลงใหล ความศรัทธาในการเล่นแร่แปรธาตุเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ พื้นที่สร้างงานนั้นเป็นเหมือนห้องทดลองที่กระบวนการธรรมดาๆ ต่างๆ นั้นถูกแปรเปลี่ยนสภาพให้เป็นผลงานศิลปะอันมีคุณค่า การค้นหาความสมดุลระหว่างความเป็นตะวันตกและความเป็นตะวันออก ระหว่างการมีสติและการขาดสติ ระหว่างการใช้สมองซีกขวา และสมองซีกซ้าย ระหว่างความมีแบบแผน และความสับสนวุ่นวาย ผลงานนั้นอาจเรียกได้ว่าเป็นวิถูปหังการสื่อสาร

ในโครงการชุดนี้มีผลงานทั้งสิ้น 35 ชิ้น โดยได้แบ่งออกด้วยกันเป็น 4 ระยะ แต่ละระยะการสร้างสรรค์นั้นผลงานมีได้ถูกกำหนดหรือสร้างแบบร่างผลงานไว้ก่อน มีเพียงการปล่อยให้ผลของสภาพความคิด สภาวะการรับรู้ของการเปลี่ยนแปลงภายนอกมาเป็นข้อมูลในการสร้างงาน ยกตัวอย่างเช่น การใช้สีในทางการเมือง ดินแดงในจังหวัดขอนแก่น มาสร้างสรรค์ เป็นต้น ประสบการณ์การรับรู้จะเป็นตัวถ่ายทอดไม่มากนักน้อย โดยใช้ลักษณะร่องรอยของเส้นแตกเป็นโครงสร้างใหญ่ ผลที่ได้รับจึงเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกในทัศนะธาตุอันประกอบไปด้วยพื้นผิว สี เส้น และรูปทรง โดยพอสรุปคร่าวๆได้ประมาณนี้

ระยะที่ 1 ผลงานในระยะแรกมีด้วยกันทั้งสิ้นจำนวน 6 ชิ้น พอสรุปได้ว่าเป็นช่วงของการหาพื้นผิวรอยแตกในลักษณะต่างๆ ทดลอง ปรับปรุง พิจารณา แก้ไขในเรื่องเทคนิคในการสร้างแม่พิมพ์และกระบวนการในการพิมพ์งาน

ระยะที่ 2 มีผลงานด้วยกันทั้งสิ้นจำนวน 10 ชิ้น ในระยะที่สองนี้สิ่งที่เห็นชัดเจนขึ้นกว่าในระยะแรกคือเรื่องของสีที่ใช้ในงานอันได้แก่สีเหลือง แดง น้ำเงิน ที่มีพื้นที่กระจายกระจายมากขึ้นในงาน น้ำหนักของเส้นรอยแตกมีความอิสระมากกว่าในระยะแรก อันเป็นผลมาจากการทดลองพื้นผิวในลักษณะที่แตกต่างกัน

ระยะที่ 3 มีผลงานทั้งหมด 11 ชิ้น ในระหว่างทำงานระยะนี้สีของงานได้เปลี่ยนไปเป็นสีโทนน้ำตาล และดำ อันเป็นผลจากข้อมูลสีของดินแดง และเปลือกไม้ในธรรมชาติในสภาพแวดล้อมรอบๆตัว อีกประการที่สังเกตได้คือมีรูปทรงในงานมากขึ้นทั้งรูปธรรมและนามธรรม

ระยะที่ 4 มีผลงานจำนวน 8 ชิ้น สิ่งที่เห็นชัดเจนในระยะนี้คือมีการควบคุมทิศทางการทำงานของร่องรอยแตกกร้าวให้มีขอบเขตที่ชัดเจน โดยรูปแบบผลงานที่ได้มีทั้งลักษณะนามธรรมและกึ่งนามธรรม

จากการสร้างสรรค์ทำให้ได้พบว่านามธรรมและรูปธรรม ลักษณะของข้อทั้งสองนี้แม้ว่าจะอยู่ตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิงในวิธีคิดแบบรูปและนาม แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่ายังต้องอาศัยการพึ่งพากันเพื่อนำไปสู่ความสอดคล้องที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างเอกภาพ ตามหลักแนวคิด หยินและหยาง ของพุทธศาสนาในลัทธิเต๋า ที่ว่าคู่ตรงข้ามใดๆก็ตาม ต่างเชื่อมสัมพันธ์กันอย่างเคลื่อนไหว ทุกๆอย่างดำเนินและเปลี่ยนแปลงเลื่อนไหลไปตลอดเวลา อันเป็นกฎที่ยิ่งใหญ่ในธรรมชาติ หลักคิดนี้ทำให้เห็นว่า เมื่อลักษณะทั้งสองอย่างไม่ว่าจะอะไรก็ตามนั้นเกิดการเชื่อมหรือสัมพันธ์กันย่อมที่จะเกิดสถานะใหม่ที่เป็นผลผลิตจากคุณลักษณะทั้งสอง และเกิดสาระใหม่ขึ้นมาจากกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์ ที่ไม่ว่าอะไรไปจากการกำเนิดบุตรจากมนุษย์ชายและหญิง

เอกสารอ้างอิง

- กัจจกร สุนพงษ์ศรี. 2528. **ศิลปะสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ชลูด นิยมเสมอ. 2542. **องค์ประกอบของศิลปะ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา. 2549. **เต๋า:ทางแห่งธรรมชาติ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- น. ณ ปากน้ำ(นามแฝง). 2531. **ความเข้าใจศิลปะ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ.

พริตจอฟ คาปรา.(วเนช, ผู้แปล). 2530. **เต๋าแห่งฟิลิกส์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

วรรณสิงห์ ประเสริฐกุล. 2553. **อักษรตัวหนา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อະบุ๊ก.
สงวน รอดบุญ. 2533. **ศิลปะกับมนุษย์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
อัศนีย์ ชูอรุณ. 2532. **ความรู้เกี่ยวกับศิลปะภาพพิมพ์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

Maxell, William C. 1977. **Printmaking**. New Jersey : Prentice-Hall.

Rochfort, Desmond. 1993. **Maxican Muralists**. Singapore : Laurence Publishing.

Ross, John. 1972. **The Complete Printmaker**. New York : Free Press.

Wilson, Simon. 1976. **Surrealist Painting**. London : Phaidon Press Limited.